

СИСТЕМА ВИЩОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ РУМУНСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ ЯК КРАЇНИ-ЧЛЕНА ОЧЕС У СВІТЛІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

доступу: // <http://eprints.zu.edu.ua/1602/1/18.pdf> – Назва з екрана.

3. Проектирование компетентностно-ориентированных основных образовательных программ, реализующих федеральные государственные образовательные стандарты высшего профессионального образования: методические рекомендации для организаторов проектных работ и профессорско-преподавательских коллективов вузов / Авт. сост.

И.В. Осипова, О.В. Тарасюк. – Екатеринбург: РГППУ, 2009. – 100 с.

4. Спірін О.М. Дидактичні моделі в проектуванні кредитно-модульної технології на рівні викладача / Олег Михайлович Спірін // Вісник Житомир. держ. ун-ту ім. Івана Франка. – 2007. – № 34. – С. 85 – 90.

5. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти. – К.: Ленвіт, 2006. – 35 с.

Стаття надійшла до редакції 23.03.2015

УДК 378.1 (477.7)

Станіслав Сапожников, доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри педагогіки та психології
Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля

СИСТЕМА ВИЩОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ РУМУНСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ ЯК КРАЇНИ-ЧЛЕНА ОЧЕС У СВІТЛІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

У статті презентується сучасна система вищої педагогічної освіти Румунської Республіки як країни-члена Чорноморського економічного співтовариства, здійснюється аналіз проблем сьогодення цієї системи, визначаються стратегічні орієнтири її модернізації та концептуальні засади, окреслюються шляхи підвищення якості підготовки педагогічних кадрів, виявляються такі основні тенденції її розвитку: динамічні зміни у змісті і структурі навчання, інтернаціоналізація, інтеграція до світового простору вищої освіти, полікультурність та конвергенція.

Ключові слова: вища педагогічна освіта, система вищої освіти, педагогічні кадри, тенденції розвитку.

Лит. 5.

Станіслав Сапожников, доктор педагогических наук,
доцент, профессор кафедры педагогики и психологии
Днепропетровского университета имени Альфреда Нобеля

СИСТЕМА ВИЩЕГО ПЕДАГОГІЧЕСКОГО ОБРАЗОВАНИЯ РУМУНСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ ЯК СТРАНИ-ЧЛЕНА ОЧЕС В СВІТЛІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

В статье презентуется современная система высшего педагогического образования Румынской Республики как страны-члена Организации Черноморского экономического сотрудничества, осуществляется анализ проблем этой системы, определяются стратегические ориентиры ее модернизации и концептуальные основы, очерчиваются пути повышения качества подготовки педагогических кадров, выявляются такие основные тенденции ее развития: динамические изменения в содержании и структуре обучения, интернационализация, интеграция в мировое образовательное пространство, поликультурность и конвергенция.

Ключевые слова: высшее педагогическое образование, система высшего образования, педагогические кадры, тенденции развития.

Stanislav Sapozhnikov, Ph.D. (Pedagogy), Associate Professor, Prof. Education and Psychology Department
Dnipropetrovsk University by A. Nobel

ROMANIAN HIGH PEDAGOGICAL EDUCATION SYSTEM AS THE BSEC MEMBER IN THE LIGHT OF THE EUROPEAN INTEGRATION PROCESS

The modern system of high pedagogical education in the Romanian Republic as a country-member of the Organization of the Black Sea Economic Cooperation is presented in this article, along with the implementation of the analysis of this system, the definition of strategic orienteers of its modernization and conceptual bases, the outlining of the ways of raising the quality of training the pedagogic personnel, the following tendencies might occur: dynamic changes in content and framework of education; internationalization, integration in to the outer educational space, convergence and multiculturalism.

Keywords: high pedagogical education, system of high pedagogical education, pedagogic personnel, development tendencies.

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку людського співтовариства у сфері педагогічної освіти в країнах Організації Чорноморського економічного співтовариства (ОЧЕС) відбуваються значні зміни – здійснюється оновлення всіх структур її національних систем,

СИСТЕМА ВИЩОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ РУМУНСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ ЯК КРАЇНИ-ЧЛЕНА ОЧЕС У СВІТЛІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

модернізуються зміст і методи підготовки вчителів, розвиваються нові форми і зв'язки між професійною підготовкою вчителя і школою. Зазначимо, що Чорноморське економічне співтовариство (ЧЕС) було утворене у 1992 р. з метою координації економічного і політичного розвитку країн Чорноморського басейну, членами якого є 11 країн – Україна, Румунія, Росія, Болгарія, Грузія, Туреччина, Молдова, Греція, Вірменія, Азербайджан та Албанія. Штаб-квартира розташована у місті Стамбул (Туреччина). В умовах подальшої інтеграції України в європейське співтовариство посилюються взаємозв'язки і взаємодія між національними системами підготовки вчителів різних країн. У 90-х роках минулого сторіччя у зв'язку з розвитком єдиного європейського освітнього простору міжнародний педагогічний лексикон доповнюється новим феноменом “Європейський вимір в освіті” (European Dimension in Education). Це пов'язано з планомірним запровадженням кожною країною власної стратегії відновлення педагогічної освіти і тут не можна не враховувати вплив країн Чорноморського регіону на освітні процеси, що відбуваються в Україні.

Аналіз останніх досліджень. Наукове дослідження вищезазначених процесів є актуальним завданням у світлі перспектив інтеграції України у загальноєвропейський освітній простір. Теорія і практика зарубіжного освітнього процесу стала предметом наукового пошуку провідних українських науковців (Н. Абашкіної, Г. Алексевиц, О. Олексюка, Г. Єгорова, О. Ковязіної, Л. Лагун, Б. Мельниченка, Є. Москаленко, О. Овчарук, О. Рибак, Г. Степенко, І. Тараненко, І. Фольварочного, О. Глузмана [2], Л. Пуховської, Т. Панського, В. Вдовенко, В. Семілетко, Г. Воронки, Т. Осадчої, Т. Кошманової, Т. Кристопчук та ін.). Проблеми історії, філософії і теорії вищої педагогічної освіти в Україні і за кордоном висвітлено у працях С. Гончаренко, І. Зязюна, Н. Ладижець, В. Лугового, В. Майбороди, Н. Ничкало, Ф. Паначіна, З. Равкіна, Ш. Чанбарісова, В. Шадрікова, І. Яковлева, М. Ярмаченко, Б. Вульфсона, С. Головка, В. Кемія [3], Н. Лізунової, З. Малькової, І. Марцінковського, М. Нікандрова, Л. Пуховської, Т. Яркіної, Т. Кошманової та ін.

Так, проблема підготовки педагогічних кадрів у країнах Чорноморського регіону у другій половині ХХ – на початку ХХІ століття тривалий час залишалися поза увагою провідних науковців, що і обумовило наш науковий інтерес.

Метою статті є висвітлення процесу

становлення і розвитку сучасної системи вищої педагогічної освіти Румунської Республіки як країни-члена Організації Чорноморського економічного співробітництва. Згідно мети було поставлено таке **завдання**: проаналізувати процес функціонування сучасної системи вищої педагогічної освіти Румунської Республіки, висвітлити основні напрями реформ.

Виклад основного матеріалу. Модель підготовки педагогічних кадрів у Румунії заснована на чотирирічному навчальному плані. Ще у 1989 році ухвалено введення проміжного циклу між університетським навчанням (отриманням диплома) і докторантурою. Університетські курси магістратури тривалістю один-два роки укладаються в наявну архітектуру вищої освіти країни. У 1998 – 1999 рр. було запроваджено державну децентралізовану систему визнання залікових одиниць на добровільній основі, сумісну з ECTS: один семестр еквівалентний 30 заліковим одиницям. Румунська система педагогічної освіти надає освітні послуги молоді країни, але в той же час як суспільна субсистема безпосередньо (а іноді й опосередковано) впливає і на всі верстви населення країни. Так, до 1990 року у рамках перепідготовки педагогічних кадрів кожні п'ять років викладачі брали участь у “курсах підвищення кваліфікації”, організованих найбільшими університетами країни. Викладачі цих вишів читали лекції і проводили семінарські заняття з дипломованими викладачами. Ці курси були залишками минулої централізованої системи, яка характеризується рядом нефлексибельних правил і указів, які не відповідають вимогам викладачів. Після проходження цих курсів підвищувалася зарплата, але навіть відмінники не одержували ніяких винагород. Багато курсів були занадто загальними, уніфікованими, вони суперечили місцевим і регіональним вимогам, що зумовлювало протиріччя усередині різних викладацьких груп. Зокрема протест серед її учасників викликала шкільна система оцінювання успішності.

Викладачі, що мають вищу педагогічну освіту, призначаються на посаду за конкурсом серед випускників, які продемонстрували виняткові якості знань у галузі педагогічних досліджень. Більшість кандидатів, які претендують на посади викладача в системі вищої освіти, займаються дослідженням в докторантурі або уже завершили докторантуру. Наявність ступеня доктора є обов'язковою для таких категорій як лектор (lektor) і професор (profesor), асистент (confentiari) може мати ступінь PhD (доктора філософії –

аналог українського ступеня кандидата наук) [4, 246].

У вищих навчальних закладах викладають такі категорії фахівців: ад'юнкт, вчитель-викладач, доцент, професор; у вищих науково-дослідних установах: науковий співробітник; науковий співробітник III ступеня; старший науковий співробітник [4, 246].

Педагогічні кадри вищої освіти (викладач, доцент, професор) можуть виконувати такі функції, як: вступна теоретична підготовка; основне навчання упродовж двох років; практична підготовка тривалістю один навчальний рік, що проводиться в школі під керівництвом вчителя-наставника (ментора). Кар'єрний ріст здійснюється через одержання другого ступеня і першого ступеня після навчання та сертифікаційних іспитів різних рівнів компетенції. Другий ступінь одержують співробітники, які упродовж 4 років здійснювали дослідження в галузі спеціальної школи, спеціальної методики випробувань, міждисциплінарного підходу і креативності та склали усний іспит в галузі педагогіки на основі програми, затвердженої Міністерством освіти і науки, молоді та спорту, яка включає в себе елементи психології та соціології освіти [4, 244].

Освіта і професійна підготовка вихователів дитячих садків забезпечується у педагогічного коледжах відповідно до умов Болонського процесу. Тривалість програми навчання становить три роки, а її завершення призводить до здобуття першого ступеня у галузі педагогічної дошкільної освіти. Випускники можуть займати посади вчителя в системі дошкільної і базової освіти. Учителі початкової школи, що спеціалізуються з таких предметів, як іноземні мови, музика і фізичне виховання, є випускниками університетських коледжів. Навчання триває 2 роки (для випускників педагогічних ліцеїв) або 3 роки (для випускників інших середніх шкіл). Вчителі середньої школи I і II ступенів повинні пройти педагогічну підготовку тривалістю від 4 до 5 років залежно від предмета, який вони повинні викладати. Університетські викладачі повинні мати диплом про повну вищу освіту і ступінь PhD [5, 67].

На сучасному етапі розвитку вищої педагогічної освіти спостерігаються й успішні реформаторські тенденції в галузі викладання іноземних мов. Румунське Міністерство освіти, досліджень, молоді та спорту разом з Радою Британських культурних Зв'язків (British Council) в 1991 році організувало навчальну програму для викладачів загальних та середніх шкіл з такими

цілями: розроблення народної системи підготовки викладачів англійської мови; забезпечення викладачів пакетом викладання англійської мови (English Language Teaching), що містить у собі книги, касети, сучасні аудіо- та візуальні засоби навчання; формування народного навчального плану з англійської мови; організація весняних і літніх курсів, присвячених вивченню загальної методології й інших спеціальних питань; підготовка підручників і тестів для усіх типів шкіл. Все це мотивувало румунських авторів підручників до більш тісного співробітництва, а також до формування стандартів оцінювання для викладачів шкіл і вищих педагогічних навчальних закладів. Крім англійських курсів, американська інформаційна служба організувала інтенсивні літні курси з вивчення методів викладання англійської мови для румунських викладачів і вчителів.

Реформа вищої освіти (2002) передбачала розроблення нового законодавства, заснування нових державних освітніх програм, які підтримують міжнародні організації, скажімо Всесвітній банк, ЮНЕСКО, спеціальний підрозділ ЮНЕСКО – Європейський центр з вищої освіти (CEPES), розташований у Бухаресті. Сьогодні в Румунії функціонує розвинена система вищої освіти. Реформування системи вищої освіти Румунії розпочалося з відновлення системи вищої педагогічної освіти, трансформування якої розраховано на досить тривалий термін – два десятиріччя. З погляду розвитку цілісної системи вищої педагогічної освіти, найважливішими стратегіями є перепідготовка викладачів і поліпшення якості роботи університетів. Розвиток вищої педагогічної освіти сьогодні спостерігається на всіх рівнях освітнього і виховного просторів з середини 90-х рр. XX століття університети та інститути запровадили тести для оцінювання здібностей студентів з метою поліпшення всебічної підготовки майбутніх викладачів.

Тривала ізоляція Румунії значно ускладнила питання визнання дипломів за кордоном. Готуючись до вступу в ЄС, країна брала участь у розробленні загального законодавства з освіти, ініціювала укладання двосторонніх угод на ниві освіти з Туреччиною, Грецією, Молдовою. Країна була активним учасником у розробленні Чорноморської конвенції про співпрацю в галузі культури, освіти, науки та інформації (Стамбул, 1993), Декларації глав держав і урядів країн Чорноморського регіону і Босфорської заяви (PABSES) (Стамбул, 1994).

Сьогодні *стратегією вищої педагогічної освіти Румунії* є зміна мети, змісту, методів, форм, тощо відповідно до завдань Болонського процесу.

СИСТЕМА ВИЩОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ РУМУНСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ ЯК КРАЇНИ-ЧЛЕНА ОЧЕС У СВІТЛІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Завдання нових освітніх програм – це насамперед допомога студентам у навчанні, формуванні їхньої здатності до саморефлексії, підвищення дидактичної культури. Система вищої педагогічної освіти відкрила можливості для мобільності студентів, передусім – всередині держави. Засновано також внутрішні механізми зміни освітнього профілю на стадії навчання в аспірантурі, завдяки чому скорочено тривалість додаткового навчання до одного – двох років.

Сучасну систему вищої освіти країни сьогодні утворюють 29 вищих начальних закладів з рядом філіалів, а також 20 вищів приватної форми власності. Сучасну систему вищої педагогічної освіти Румунії утворюють 6 університетів: Університет ім. Олександру Іоан Куза (Ясси), Університет ім. Бабеша – Бойяї (Клуж), Університет Бухаресту (Бухарест), Університет Плоешті (м. Плоешті), Приватний університет ім. Василя Голдиша (Арад), Університет “Ovidius” (Констанца). Система вищої педагогічної освіти Румунії функціонує відповідно до новітніх вимог й особливою ситуацією перехідного етапу, коли було задекларовано шлях від центрального економічного регулювання до ринкової економіки і ухвалення міжнародних принципів [5, 66].

Основою розвитку сучасної системи вищої педагогічної освіти Румунії є Національна стратегія сталого розвитку в Румунії 2013 – 2020 – 2030 та Стратегія після приєднання до ЄС на 2007 – 2013 рр. Основною метою документів є зниження соціальної нерівності в соціально-економічному розвитку між Румунією та ЄС шляхом досягнення конкретних цілей, а саме: навчання і розвиток особистості на демократичних засадах протягом усього життя, формування кадрів, здатних до навчання у різних професійних напрямках та адаптації на ринку праці, створення системи освіти та професійної підготовки, яка буде сприяти розвитку у громадян актуальних для сучасного світу умінь та навичок.

Головними завданнями цих концептуальних документів є:

- забезпечення рівних можливостей для отримання освіти і збільшення кількості контингенту студентів;
- розвиток системи обов'язкової освіти;
- подальша децентралізація та збільшення автономії вищих навчальних закладів;
- обґрунтування економічної конкурентоспроможності та програм інноваційних досліджень у вищих навчальних закладах;
- модернізація освіти в сільській місцевості;
- розвиток системи неперервної освіти;
- забезпечення відповідності системи освіти і досліджень сучасним європейським моделям;

- підвищення якості системи освіти і наукових досліджень для подальшого творчого розвитку людських ресурсів.

Аналіз вищезазначених Стратегій у яких віддзеркалюються концептуальні засади розвитку вищої педагогічної освіти у Румунії, дозволив виявити такі основні *тенденції розвитку*: динамічні зміни у змісті і структурі навчання, інтернаціоналізація, інтеграція до світового простору вищої освіти, полікультурність та конвергенція.

У Румунії реформування системи вищої освіти здійснюється відповідно до Закону № 288/2004 “Про організацію досліджень в університетах” та Секторної оперативної програми розвитку людських ресурсів (SOP HRD) (2010 р.) у таких напрямках:

- розвиток системи вищої освіти;
- перепідготовка викладачів;
- покращення якості роботи університетів, що здійснюють підготовку викладачів;
- зміни стосунків між урядом та університетами, поширення академічних свобод та університетської автономії, децентралізація управління, підвищення морального рівня усіх учасників освітнього процесу, використання порад та рекомендацій академічного товариства;
- стимулювання змагальності між вищими навчальними закладами;
- створення нових неурядових академічних органів, які повинні виступати в якості посередників між Міністерством освіти, вищими навчальними закладами та академічним співтовариством;
- підготовка пакету законодавчих актів, які включають найбільш важливі положення, що відображають реалізацію у життя інноваційних ідей та реформ; – фінансування системи вищої освіти відповідно до ринкових механізмів, враховуючи, що реальне державне фінансування не може перевищувати 2/3 від 1% валового внутрішнього продукту;
- уведення у дію системи студентських займів;
- поширення зв'язків з міжнародними програмами (Tempus і Phare).

Висновки. Діяльність педагогічних структурних підрозділів університетів Румунії орієнтована на забезпечення сучасного рівня підготовки майбутніх учителів середньої школи і викладачів вищих навчальних закладів, формування в студентів навичок самостійної роботи та самоосвіти. Представники румунської педагогічної освіти сподіваються, що новий Закон про освіту сприятиме розвитку середньої та вищої освіти, відкритої для змін з огляду на поліпшення соціального, професійного і матеріального стану працівників галузі освіти.

РОЗВИТОК КОМУНІКАТИВНИХ ЗДІБНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У СИСТЕМІ КОМП'ЮТЕРНО-ОРІЄНТОВАНОЇ МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ

1. Венгер Д. Педагогическое образование / (1918 – 1996 pp.): дис. ... доктора пед. наук: Д. Венгер. – Ровно: Издательство: 13.00.01 / Кемінь Володимир Петрович. – К., 1997. – 361 с. Международный экономико-гуманитарный университет им. академика Степана Дем'янчука, 2007. – 220 с.
2. Глузман А.В. Профессионально-педагогическая подготовка студентов университета: теория и опыт исследования: [монография / А.В. Глузман]. – К.: Поисково-изд.-е агентство, 1998. – 252 с.
3. Кемінь В.П. Українське шкільництво у країнах Центральної, Східної та Південно-Східної Європи (1918 – 1996 pp.): дис. ... доктора пед. наук: 13.00.01 / Кемінь Володимир Петрович. – К., 1997. – 361 с.
4. Кристончук Т.Є. Тенденції розвитку педагогічної освіти в країнах Європейського Союзу: дис. д-ра пед. наук: 13.00.04 / Кристончук Тетяна Євгенівна. – Київ., 2014. – 559 с.
5. Сапожников С.В. Тенденції розвитку вищої педагогічної освіти в країнах Чорноморського регіону: дис. д-ра пед. наук: 13.00.04 / Сапожников Станіслав Володимирович. – Ялта, 2014. – 630 с.

Стаття надійшла до редакції 15.03.2015

УДК 378:015

Олена Невмержицька, доктор педагогічних наук, доцент,
професор кафедри порівняльної педагогіки та методики викладання іноземних мов
Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка

РОЗВИТОК КОМУНІКАТИВНИХ ЗДІБНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У СИСТЕМІ КОМП'ЮТЕРНО-ОРІЄНТОВАНОЇ МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ

У статті проаналізовано особливості комп'ютерно-орієнтованої методики навчання, які сприяють розвитку комунікативних здібностей майбутніх вчителів іноземних мов. Подано характеристику понять "здібності", "комунікативні здібності". Висвітлено можливості комп'ютерно-опосередкованої взаємодії у процесі розвитку комунікативних здібностей майбутніх педагогів.

Ключові слова: здібності, комунікативні здібності, комп'ютерно-орієнтована методика навчання, комп'ютерно-опосередкована взаємодія.

Літ. 14.

Елена Невмержицкая, доктор педагогических наук, доцент,
профессор кафедры сравнительной педагогики и методики преподавания иностранных языков
Дрогобычского государственного педагогического университета имени Ивана Франко

РАЗВИТИЕ КОММУНИКАТИВНЫХ СПОСОБНОСТЕЙ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ ИНОСТРАННОГО ЯЗЫКА В СИСТЕМЕ КОМПЬЮТЕРНО-ОРИЕНТИРОВАННОЙ МЕТОДИКИ ОБУЧЕНИЯ

В статье проанализированы особенности компьютерно-ориентированной методики обучения, способствующие развитию коммуникативных способностей будущих учителей иностранных языков. Дана характеристика понятий "способности", "коммуникативные способности". Освещены возможности компьютерно-опосредованного взаимодействия в процессе развития коммуникативных способностей будущих педагогов.

Ключевые слова: способности, коммуникативные способности, компьютерно-ориентированная методика обучения, компьютерно-опосредованное взаимодействие.

Olena Nevmerzhytska, Ph.D. (Pedagogy), Associate Professor,
Prof. of Comparative Education and Methods of Teaching Foreign Languages Department
Drohobych State Pedagogical University by I. Franko

DEVELOPMENT OF FUTURE FOREIGN LANGUAGES TEACHERS' COMMUNICATIVE SKILLS IN THE SYSTEM OF COMPUTER-ORIENTED TEACHING METHODS

The paper analyzes the features of computer-oriented teaching methods that promote development of communicative abilities of future teachers of foreign languages. The characteristic concepts of "ability", "communication skills". Deals with the possibilities of computer-mediated interaction in the development of communicative abilities of future teachers.

Keywords: ability, communication skills, computer-oriented teaching methodology, computer-mediated interaction.

Постановка проблеми. Сучасний стан розвитку суспільства підвищує вимоги до професійної підготовки майбутніх фахівців. Особливо це торкається підготовки до професійної діяльності майбутніх педагогів, адже їм виховувати громадян, готових до розбудови України як незалежної держави.